

Ανθολόγιο Λογοτεχνικών Κειμένων Α΄ & Β΄ Δημοτικού

Το δελφίνι

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΑΡΧΙΚΗΣ ΕΚΔΟΣΗΣ

ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ	Τασούλα Τσιλιμένη , <i>Λέκτορας του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας</i> Νικόλαος Γραίκος , <i>Εκπαιδευτικός</i> Λεωνίδας Καίσαρης , <i>Εκπαιδευτικός</i> Μάνια Καπλάνογλου , <i>Επίκ. Καθηγήτρια του Πανεπιστημίου Αιγαίου</i>
ΚΡΙΤΕΣ-ΑΞΙΟΛΟΓΗΤΕΣ	Αλέξανδρος Ακριτόπουλος , <i>Λέκτορας του Πανεπιστημίου Δ. Μακεδονίας</i> Ιωάννης Μπάκανος , <i>Σχολικός Σύμβουλος</i> Ηλίας Αναγνώστου , <i>Σχολικός Σύμβουλος</i>
ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΣΗ	Βασιλική Λαμπίτση , <i>Σκίτσογράφος-Εικονογράφος</i>
ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ	Θεόδωρος Τάσιος , <i>Φιλολόγος</i>
ΥΠΕΥΘΥΝΟΙ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ ΚΑΤΑ ΤΗ ΣΥΓΓΡΑΦΗ	Πέτρος Μπερερής , Χρίστος Παπαρίζος <i>Σύμβουλοι του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου</i>
ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΥΠΟΕΡΓΟΥ	Νικολέττα Γκλιάου , <i>Μόνιμη Πάρεδρος του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου</i>
ΕΞΩΦΥΛΛΟ	Αλέξης Κυριτσόπουλος , <i>Εικαστικός Καλλιτέχνης</i>
ΠΡΟΕΚΤΥΠΩΤΙΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ	ACCESS Γραφικές Τέχνες Α.Ε.

Γ΄ Κ.Π.Σ. / ΕΠΕΑΕΚ II / Ενέργεια 2.2.1 / Κατηγορία Πράξεων 2.2.1.α:
«Αναμόρφωση των προγραμμάτων σπουδών και συγγραφή νέων εκπαιδευτικών πακέτων»

Πράξη με τίτλο:

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ
Μιχάλης Αγ. Παπαδόπουλος
Ομότιμος Καθηγητής του Α.Π.Θ.
Πρόεδρος του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου

«Συγγραφή νέων βιβλίων και παραγωγή υποστηρικτικού εκπαιδευτικού υλικού με βάση το ΔΕΠΠΣ και τα ΑΠΣ για το Δημοτικό και το Νηπιαγωγείο»

Επιστημονικός Υπεύθυνος Έργου
Γεώργιος Τύπας
Μόνιμος Πάρεδρος του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου

Αναπληρωτής Επιστημονικός Υπεύθυνος Έργου
Γεώργιος Οικονόμου
Μόνιμος Πάρεδρος του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου

Έργο συγχρηματοδοτούμενο 75% από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο και 25% από εθνικούς πόρους.

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΠΑΝΕΚΔΟΣΗΣ

**ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΣΜΟΣ ΨΗΦΙΑΚΗΣ ΜΑΚΕΤΑΣ,
ΕΝΣΩΜΑΤΩΣΗ ΑΛΛΑΓΩΝ ΒΑΣΕΙ ΥΠΟΔΕΙΞΕΩΝ
ΤΟΥ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟΥ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟΥ,
ΠΡΟΕΚΤΥΠΩΤΙΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ:
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΚΔΟΣΕΩΝ / Ι.Τ.Υ.Ε. «ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ»**

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ

Τασούλα Τσιλιμένη Νικόλαος Γραίκος Λεωνίδας Καίσαρης Μάνια Καπλάνογλου

ΑΝΑΔΟΧΟΣ ΣΥΓΓΡΑΦΗΣ:

Ανθολόγιο Λογοτεχνικών Κειμένων
Α΄ & Β΄ Δημοτικού
Το δελφίνι

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ ΚΑΙ ΕΚΔΟΣΕΩΝ «ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ»

Περιεχόμενα

Β.Δ. Αναγνωστόπουλος, <i>Τα δελφίνια</i> (ποίημα)	8
Και σου μιλώ για...	9

ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ

11

Μαρία Γουμενοπούλου, <i>Η γελαστή οικογένεια</i> (ποίημα)	12
<i>Η κουκουβάγια και η πέρδικα</i> (λαϊκός μύθος)	14
Τζιάνι Ροντάρι, <i>Ποιος διευθύνει;</i>	16
<i>Νανουρίσματα και ταχταρίσματα</i>	18
Βιτσέντζος Κορνάρος, <i>[Η Αρετούσα]</i> (ποίημα)	20
Ντέμπι Λιόρι, <i>Θα σ' αγαπώ ό,τι κι αν γίνει</i>	22
Βασίλης Ρώτας, <i>Ο παπούλης</i> (ποίημα)	24
Χρυσούλα Χατζηγιαννιού, <i>Η κλώσα</i>	26

ΣΧΟΛΕΙΟ ΚΑΙ ΠΑΙΔΙ

29

Κλοντ Γκούτμαν, <i>Η πρώτη μέρα στο σχολείο</i>	30
Μιχάλης Στασινόπουλος, <i>Η Μαργαρίτα</i> (ποίημα)	33
Μαρία Φραγκιά, <i>Ξ... όπως ξιφίας</i>	35
Ζαχαρίας Παπαντωνίου, <i>Ο παπαγάλος</i> (ποίημα)	37
Μάρω Λοΐζου, <i>[Το στοίχημα]</i>	39

ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΖΩΗ

41

Σοφία Γαβριηλίδου, <i>Ψέμα πρωταπριλιάτικο</i>	42
Ελένη Βαλαβάνη, <i>[Φοβάμαι!]</i>	45
Πέπη Δαράκη, <i>Η Αλφαβήτα δίχως ρο</i>	48
Αντουάν ντε Σαιντ-Εξυπερύ, <i>[Οι μεγάλοι είναι πολύ περίεργοι]</i>	50
Νίκος Κανάκης, <i>Χαρταετοί</i> (ποίημα)	51

ΦΑΝΤΑΣΙΑ ΚΑΙ ΠΕΡΙΠΕΤΕΙΑ

53

Λιάνα Αρανίτου, <i>[Η οδοντόβουρτσα]</i> (ποίημα)	54
Γιώργος Σεφέρης, <i>[Είτανε μια κοπέλα απ' τη Σάμο]</i> (ποίημα)	54

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Φύλλο, φύλλο της κουκιάς (λαϊκό παραμύθι)	56
Ευγένιος Τριβιζάς, Η πινεζοβροχή (έμμετρη ιστορία)	60
Η σφυρίχτρα (λαϊκό γαλλικό παραμύθι)	63
Σοφία Μαντουβάλου, Μια φορά ήταν... η Κολοτούμπα	65
Το μέλι (λαϊκό παραμύθι)	69

ΠΑΙΔΙ ΚΑΙ ΦΥΣΗ

71

Γιώργης Κρόκος, Συμφωνία μ' ένα δέντρο (ποίημα)	72
Έλλη Αλεξίου, Ο χιονάνθρωπος (ποίημα)	74
Βαγγέλης Ηλιόπουλος, [Ο τελευταίος ιππόκαμπος]	76
Οβίδιος, Η Πίτυς και ο Παν	78
Το γιασεμί, η ροδιά και η χαρουπιά (λαϊκό παραμύθι)	80
Ντίνα Χατζηνικολάου, Τα παιχνίδια του αγέρα (ποίημα)	85
Γεωργία Ταρσούλη, Το τρομαγμένο χελιδονάκι	87
Γεώργιος Βιζυηνός, Το φεγγαράκι (ποίημα)	91
Μάνος Κοντολέων, Ο σπουργίτης και το ουράνιο τόξο	93
Γιάννης Ρίτσος, [Τα τζιτζίκια στήσανε χορό] (ποίημα)	96
Ε. Παλαιολόγου-Πετρώνδα, Οι πεταλουδίτσες	97

ΕΙΡΗΝΗ ΚΑΙ ΦΙΛΙΑ

99

Αίσωπος, Η ευγνωμοσύνη του μικρού μυρμηγκιού	100
Άμυ Μακ Ντόναλντ, Ο μικρός κάστορας και η ηχώ	101
Γιώργος Μαρίνος, Όταν κάνουνε πόλεμο (ποίημα)	105
Αγγελική Βαρελλά, Δώσε την αγάπη	107

ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΗ ΖΩΗ

109

Θέτη Χορτιάτη, Προσευχή (ποίημα)	110
Ρένα Καρθαίου, Χριστουγεννιάτικο δέντρο (ποίημα)	111
Κατερίνα Αναγνώστου, Ο Αϊ-Βασίλης θα βρει το δρόμο του	113
Κάλαντα Πρωτοχρονιάς	115
Χάρης Σακελλαρίου, Ήρθε η Πασχαλιά (ποίημα)	116
Αντιγόνη Μεταξά (Θεία Λένα), Το λαγουδάκι της Λαμπρής	117
Ο Χριστός και τα πουλιά (λαϊκός θρύλος)	119

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ

121

Γαλάτεια Σουρέλη, Ασπρογάλανο πανί	122
Κώστας Καλαπανίδας, Η γιορτή του ΟΧΙ (ποίημα)	124
Ευγενία Φακίνου, Τα ελληνάκια	125
Αγγελική Βαρελλά, Ο αγωνιστής με την πένα	128

Η ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΜΑΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑ

131

Ευγένιος Σπαθάρης, Ο Μέγας Αλέξανδρος και το Καταραμένο φίδι	132
Παροιμίες - Γλωσσοδέτες	135
Πιπίνα Τσιμικάλη, [Οι τηγανίτες του Τραγοπόδη]	137
Χελιδόνισμα (λαϊκό)	141
Τα δύο αδέρφια (παραμύθι από τη Μέση Ανατολή)	143
Αινίγματα	145

Η ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ ΣΤΗ ΖΩΗ ΜΟΥ

147

Δημήτρης Μανθόπουλος, Κύριε Ντεσιμπέλ... (ποίημα)	148
Φιλίσα Χατζηχάννα, Η ηλεκτρική σκούπα και η λαχτάρα των δύο φίλων	150
Θέτη Χορτιάτη, Ο υπολογιστής μου (ποίημα)	152
Ζωή Κανάβα, Ο Σαλίγκαρος βγαίνει αμαξάδα	154
Λότη Πέτροβιτς-Ανδρουτσοπούλου, Το ρολόι της Μάρως	155

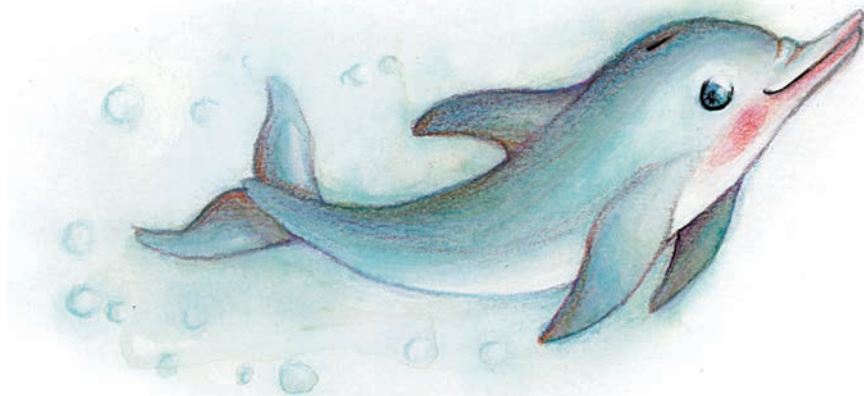

Μικρή Βιβλιοθήκη	157
Βιβλιογραφικές/μουσικές πληροφορίες - εικόνες	161
Λύσεις και απαντήσεις	169

* Όταν βλέπεις τον τίτλο σε αγκύλες [], σημαίνει πως δεν είναι του συγγραφέα, αλλά της συγγραφικής ομάδας του *Ανθολογίου*. Αυτό συμβαίνει είτε γιατί είναι απόσπασμα (δηλ. ένα μέρος ενός κειμένου) είτε γιατί ο ποιητής δεν έχει δώσει τίτλο στο ποίημά του.

* Θα συναντήσεις λέξεις που θα συνοδεύονται από έναν αστερίσκο (*). Επειδή οι λέξεις αυτές μπορεί να σου φανούν δύσκολες, στο κάτω μέρος της σελίδας θα βρεις τι σημαίνουν.

Τα δελφίνια

Τα δελφίνια στο χαρτί
του νερού χαρταετοί.
Όλο πήδους και ναζάκια
χρυσοπτέρουγα ναυτάκια
παίζουν και ασφυκτιούν
έξω στη ζωή να βγουν
με φωνές και με τραγούδια
με σημαίες και λουλούδια.

Β.Δ. Αναγνωστόπουλος

Θέλουμε να σου πούμε ότι...

Σ αυτό το βιβλίο θα βρεις παραμύθια, ποιήματα και ιστορίες που γεννήθηκαν από τη φαντασία και τη σοφία ανθρώπων του χτες και του σήμερα. Ιστορίες που θα σου μιλήσουν για την οικογένεια, το σχολείο, το περιβάλλον, την ειρήνη, τη φιλία και για πολλά άλλα θέματα. Ταξιδεύοντας με κάθε ιστορία, θ' ανακαλύψεις ότι οι άνθρωποι σε όλες τις εποχές και σε όλο τον κόσμο αγαπούν και νοιάζονται για τα ίδια πράγματα.

Κρατάς στα χέρια σου ένα *Ανθολόγιο* φαντασίας, περιπέτειας και χαράς, που ελπίζουμε σαν «δελφίни» να σε ταξιδέψει στον πολιτισμό όλου του κόσμου.

*Η συγγραφική ομάδα
του Ανθολογίου*

Κάτω από τα τριανταφυλλένια πέλματά σου
δυο καρδιές-
η καρδιά της μητέρας
η καρδιά του πατέρα.
Πάτα χερά.
Δε θα πέσεις.
Γιάννης Ρίτσος

Γιώργος Σικελιώτης, «Οικογένεια»

Η χειλαστή οικογένεια

Πάνω στ' άσπρο το χαρτί
ζωγραφίζω ένα σπιτάκι,
καναπέ χαλί και τζάκι.

Καθιστούς στον καναπέ
σχεδιάζω έναν πατέρα
δυο παιδιά και μια μητέρα.

Κι επειδή θέλω πολύ
να φανεί στη ζωγραφιά μου
η χαρά που 'χει η καρδιά μου

των χειλιών τις άκρες κάνω
pros τα πάνω να κοιτάνε
κι έτσι όλοι τους γελάνε.

Μαρία Γουμενοπούλου

Βλαμπίτου

ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ

δραστηριότητες

Σε ποιο σημείο το ποίημα μιλάει για τα μέλη της οικογένειας; Πόσα είναι αυτά; Πόσα μέλη έχει η δική σου οικογένεια;

Φέρε στο σχολείο μια φωτογραφία της οικογένειάς σου και σύγκρινέ την μ' αυτήν του βιβλίου. Παρατήρησε τα ρούχα, τον χώρο που βρίσκονται τα πρόσωπα και το πώς στέκονται απέναντι στον φακό. Με τους συμμαθητές σου κάντε υποθέσεις ο ένας για τη φωτογραφία του άλλου.

Ζωγράφισε ένα από τα μέλη της οικογένειάς σου.

Η κουκουβάγια και η πέρδικα

Μια μέρα συνάχτηκαν όλα τα πουλιά και συμφώνησαν να βάλουν τα παιδιά τους στο σχολείο να μάθουν γράμματα. Ηύραν* και δάσκαλο και τον διόρισαν. Άνοιξαν το σχολείο κ' επήραν τα παιδιά τους και τα έγραψαν.

Ύστερα από λίγες μέρες μερικά παιδιά πήγαν στο σχολείο και δεν ήξεραν το μάθημά τους. Ο δάσκαλος τα άφησε νηστικά το μεσημέρι. Μέσα στα παιδιά που έμειναν τιμωρία ήταν και το παιδί της κουκουβάγιας.

Η κουκουβάγια, άμα είδε πως εσχόλασαν τα παιδιά το μεσημέρι και το μωρό της δεν εσχόλασε, επήρε λίγο ψωμί κ' επήγε στο σχολείο να του το δώσει.

Καθώς επήγαινε, την έφτασεν η πέρδικα. Έμεινε κ' εκείνης το μωρό της νηστεία, κ' επήγαινε να του δώσει λίγο ψωμί. Λέγει η πέρδικα της κουκουβάγιας:

– Να χαρείς τα μάτια σου, γείτονα. Έχω πολλή δουλειά και σε παρακαλώ να πάρεις και του μωρού μου το φαΐ του.
– Το παίρνω, γειτόνισσα, λέγει η κουκουβάγια, αλλά δεν ξέρω το μωρό σου ποιο είναι.

– Ω, λέγει η πέρδικα, όσο γι' αυτό είναι πολύ εύκολο να το βρεις. Το μωρό μου είναι το πιο όμορφο μωρό του σχολείου!

Η κουκουβάγια πήγε στο σχολείο. Παρακάλεσε το δάσκαλο κι αυτός εδέχτηκε να δώσει το ψωμί του μωρού της. Ύστερα είπε του δασκάλου να την αφήσει να δει όλα τα παιδιά. Εκοίταξε καλά καλά, δεν νύρε το μωρό της πέρδικας. Εγύρισε πίσω, επήγε και νύρε την πέρδικα και της έδωσε το ψωμί και της λέει:

– Τι να σου κάμω! Εκοίταζα μίαν ώραν και δεν το νύρα το μωρό σου, γιατί μέσ' στο σχολείο δεν ήταν ομορφότερο μωρό από το δικό μου!

Λαϊκός μύθος από την Κύπρο

βλ

* Ηύραν: βρήκαν

ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ

δραστηριότητες

Τι νιώθουν η κουκουβάγια και η πέρδικα για τα παιδιά τους;

Στο «Δελφίνι» υπάρχουν κι άλλα κείμενα που περιγράφουν τη μητρική αγάπη. Τι κοινό έχουν οι ήρωες μεταξύ τους;

Παρατήρησε την εικόνα. Τι δείχνει; Σε ποιο από τα παρακάτω είδη ανήκει;

Βάλε X στο σωστό τετράγωνο

πίνακας ζωγραφικής

γλυπτό

κέντημα

Ποιος διευθύνει;

Ρ

ώτησα ένα κοριτσάκι:

- Ποιος διευθύνει στο σπίτι;
Αυτή σωπαίνει και κοιτάζει.
- Λέγε, ποιος είναι ο αρχηγός; Ο μπαμπάς ή η μαμά;
Το κοριτσάκι με κοιτάζει και δεν απαντά.
- Λοιπόν; Θα μου πεις; Πες μου ποιος είν' ο αρχηγός;
Με ξανακοιτάζει με αμηχανία.
- Δεν ξέρεις τι θα πει «διευθύνω»;
Και βέβαια το ξέρεις.
- Δεν ξέρεις τι θα πει «αρχηγός»;
Και βέβαια το ξέρεις.
- Λοιπόν;

Με κοιτάζει και σωπαίνει. Δεν ξέρω τι να κάνω. Να θυμώσω; Κι αν η καμμένη είναι μουγκή; Τώρα, να, το βάζει στα πόδια. Τρέχει μέχρι την άκρη του λιβαδιού, γυρνάει απότομα, μου βγάζει τη γλώσσα και μου φωνάζει γελώντας:

- Δε διευθύνει κανείς, γιατί στο σπίτι μας όλοι μας αγαπιόμαστε.

Τζάνι Ροντάρι

